

Az UB I tÅ-pusÅ° tengeralattjárÅ³k tÅ¶rtÅ©nete

Hozzájadt: olaf
2006. május 24. Szerda 23:03

A monarchia hadvezetQsÅ©ge 1913-ban a NÅ©metorsÅígi Germania mqvекnÅ©l megrendelt Å¶tt nagy tengeralattjárÅ³t. A hÅíborÅ° kitÅ¶rtÅ©sekor azonban a mÅíj majdnem kÅ©sz naszÅídotkat a nÅ©met kormÅíny lefoglalta, Å©s sajÅít flottÅíjÅíba sorol be. A hÅíborÅ° elsQ Å©ve bebizonyÅ-totta, hogy milyen nagy szÅ¼ksÅ©g van az AdriÅín a tengeralattjárÅ³kra. EzÅ©rt a csÅíszÅíri Å©s kirÅílyi haditengerÅ©szet a lefoglalt Å¶tt nagy naszÅídot pÅ³tÅíjÅíra 1915 QszÅ©n hÅírom partvÅ©delmi cÅ©lok szolgÅílÅ³ tengeralattjárÅ³t rendelt a nÅ©met gyÅírtÅ³l. A hajÅ³kat szerzQdÅ©s szerint nÅ©gy Å©s fÅ©l hÅ³napon belÅ¼l vonaszÅ©tszerelt Åíllapotban kellett PÅ³lÅíba juttatni.

A hadvezetQsÅ©g a megrendelt hajÅ³kon kÅ-vÅ¼l sÅ¼rgQsen mÅ©g kÅ©t naszÅídot kÅ©rt. A nÅ©met vezetQsÅ©g az indoklás jogosnak talÅíltta, Å©s a mÅíj vÅ-zrebocsÅíjtott UB 1 Å©s UB 15 tengeralattjárÅ³kat kiemeltetÅ©k Å©s PÅ³lÅíba szÅíllÅ-ttatÅíj 1915 mÅíjus 16-Åín megÅ©rkeztek meg. A PÅ³lÅíba Å©rkezett naszÅídot Å¶sszeszerelÅ©si munkÅílatei

A kÅ©t naszÅídot Å¶sszeszerelÅ©sÅ©t azonnal megkezdtÅ©k, Å©s jÅ°nius 4-Å©n sikerÅ¼lt is azokat szolgÅílatba ÅíllÅ-tani. A 10-Å©, az UB 15 U 11-Å© lett Åítkeresztelve, Å©s ezen a nÅ©ven kezdtÅ©k meg szolgÅílatukat a csÅíszÅíri Å©s kirÅílyi flottÅíj kÅ©t hajÅ³ nÅ©met legÅ©nysÅ©ggel, de osztrÅík-magyar zÅíszlÅ³ alatt hajÅ³zott. Erre azÅ©rt volt szÅ¼ksÅ©g, mivel a naszÅídot eleinte a csÅíszÅíri nÅ©met haditengerÅ©szet tulajdonai voltak, viszont NÅ©metorsÅíg augusztus 28-ig nem Åíllt hadiÅíllapotban OlaszorszÅíggal.

A nÅ©met legÅ©nysÅ©gre azÅ©rt volt szÅ¼ksÅ©g, mivel az Å°j hajÅ³k kezelÅ©sÅ©ben az osztrÅík-magyar legÅ©nysÅ©gnek volt kellQ tapasztalata. A csÅíszÅíri Å©s kirÅílyi haditengerÅ©szet az U 10-et jÅ°lius 12-Å©n, az U 11-et jÅ°nius 18-Åín vette Åírszrolta be vÅ©glegesen a flottÅíjÅíba.

A tavasszal megrendelt hÅírom tengeralattjárÅ³ a brÅ©mai Weser-mqvекnÅ©l elkÅ©szÅ¼ltÅ¼k utÅín augusztus vÅ©gÅ©n, vas szeptember elejÅ©n Å©rkezett meg vonaton PÅ³lÅíba, szÅ©tszerelt Åíllapotban. A hÅírom Å°j naszÅídot az U 15, U 16, Å©s az U 17 nevet kapta. Å-sszeszerelÅ©sÅ¼k utÅíni elsQ prÅ³bajÅírateaikra szeptember 12-Å©n, 29-Å©n Å©s 30-Åín kerÅ¼lt sor. MindhÅíj tengeralattjárÅ³t oktÅ³ber 6-Åín ÅíllÅ-tottÅík szolgÅílatba.

Az U 15-17 tengeralattjárÅ³k nÅ©míleg kÅ¼lÅ¶nbÅ¶ztek az U 10 Å©s az U 11 naszÅídotkÅ³l, mivel az UB I tÅ-pusnak mÅ³dosÅ-tott vÅíltozatai voltak. Az alÅíbbi kÅ©t Åíbra jÅ³ szemlÅ©lteti a kÅ©t vÅíltozat kÅ¶zÅ¶tti kÅ¼lÅ¶nbsÅ©geket. U10-U11 tornya U 15 U16 U17 tornya

Å Å KÅ©szÅ-tettÅ©kÅ©pÅ-tÅ©s Å©ve SzolgÅílatba ÅíllÅ-tva*U 10 Friedrich Krupp Germania-Werft AG Kiel-TengerÅ©szeti ArzenÅí PÅ³la1914-151915. 07. 12U 11AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅí PÅ³la1914-151915. 06. 18U 15AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅí PÅ³la19151915. 10. 06U 16AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅí PÅ³la19151915. 10. 06U 17AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅí PÅ³la19151915. 10. 06

** A cs. Å©s kir. haditengerÅ©szetnÅ©l tÅ¶rtÅ©nt szolgÅílatba ÅíllÅ-tÅíst jelÅ¶li a dÅítumHosszÅ°sÅíga:27.8 mSzÅ©lessÅ©ge: mMerÅ¼lÅ©si mÅ©lysÅ©ge:3 mVÅ-zkiszorÅ-tÅísa:127.5 t/142.5 tMeghajtÅíj:1db nÅ©gyhengeres Diesel motor (60 LE), 1 db villanymotor (120 LE), egy hajÅ³csavar.SebessÅ©ge:9 cs / 6 csHatÅ³tÅívoltsÅíj:1200 tmf/4,9 cs felszÅ-nen 65 tmf/2.5 cs vÅ-z alattMaximÅílis merÅ¼lÅ©si mÅ©lysÅ©g:50 mFegyverzete:TorpedÅ³vetQ vetQcsÅ¶vek:2db 45 cm-es torpedÅ³vetQcsQGyorstÅ¼zelQk:1 db gÅ©ppuskaLegÅ©nysÅ©ge13 fQ + 2 tisztAz osztÅíly hajÅ³i:U 10, U 11, U 15, U 16, U 17

Az U 10 tengeralattjárÅ³ hadmqueletei:

Az U 10 nagyobbbrÅ©szt az Adria Å°szaki rÅ©szÅ©n cirkÅílt. 1915 jÅ°nius 6-Åín Åíllt szolgÅílatba az U 11 tengeralattjárÅ³val egyÅ¼tt. ElsQ Å°tjÅín 13-a Å©s 18-a kÅ¶zÅ¶tt Trieszt elQtt teljesÅ-tett szolgÅílatot, ahol az U 3 tengeralattjárÅ³t vÅíltotta fel. MÅíszodik Å°tjÅíra 24-Å©n indult PÅ³lÅíbÅ³l, Å©s Velence elQtt QrkÅ¶dÅ¶tt. KÅ©t nappal kÅ©sQbb megtorpedÅ³zta az olasz 5 m torpedÅ³naszÅídot. JÅ°lius 12-Å©n vette Åít a csÅíszÅíri Å©s kirÅílyi haditengerÅ©szet. EttQl kezdve hajÅ³zott teljesen osztrÅík magyar legÅ©nysÅ©ggel. A hajÅ³ elsQ parancsnoka Karl von Unczowsky sorhajÅ³hadnagy volt. Szeptember 16-Åín Å°j parancsnokot kapott Leo Prasil sorhajÅ³hadnagy szemÅ©lyÅ©ben, aki korÅíbban az U 5 tengeralattjárÅ³n szolgÅílt mÅíszodtisztkÅ©nt.Az U 10 tÅímaszpontjÅín. MÅ¶gÅ¶tte egy Hollad tÅ-pusÅ° tengeralattjárÅ³, a mÅ¶gÅ¶tt az U14 horgonyoz

1916 januÅírijÅíban elejÅ©n az U2, U 4 Å©s az U 10 tengeralattjárÅ³k egyÅ¼tt QrjÅíratoztak Trieszt elQtt. Az Å©v mÅíszodik felÅ©tQl tiszték Å©s tiszthelyettesek kikÅ©pzQhajÅ³ja volt. KÅ¶zben a sajÅít partokat vÅ©dte, valamint az Å©szak olasz vizeke QrjÅíratozott. A naszÅídot tÅímaszpontja ezutÅín Brioni maradt egÅ©szen az utolsÅ³ Å°tjÅíig.U 10 menetkÅ¶zben

1918, mÅíjus 26-Åín Ulmanky JÅínost neveztÅ©k ki parancsnokÅívÅí. TÅ¶bbszÅ¶r futottak ki QrjÅíratra, tÅ¶bbnyire az olasz Caorole elQtt QrkÅ¶dtek. A naszÅídot jÅ°lius 7-Å©n kihajÅ³zott BrionibÅ³l QrjÅíratra. MÅísnap Margherita-Cortelazzo kÅ¶zÅ¶tt

hajás zott. 9-én aknának ¼tkázott. A tengeralattjárás elslylyedését Toniutti Károly rádióárvá-rásza a kávetkezékre kátette meg:

Estefel, egyszerre csak egészen vízratlanul, tompa dőrrészes reszketteti meg az U 10-et, és a hajás nyomban fődol. Benn az állványokról minden, ami nincs csavarral a talpzatához erősítve, vad csőrempással esik le. Egyidejleg a villanyvilágítás is kiáll. A parancsnok persze nyomban kiadja a parancsot, hogy a szákságvilágítás indítsák meg, de az akkumulátorok már nem működnek. A sáket sátsáogben egyszerre csak azt érzik, hogy a halaminek csendesen nekiútodik: nyilvánvaló, hogy elslylyedt a tenger mályre, s most éte el a tengerfeneket. A sátsáogben egy kátsáogbeesett káitájs harsan vögig a hajásn: -A torpedácsq mellett v-z ámlik a hajásba! Csakug hallani, amint a betádulás v-z csobogva zuhog be a hajás testébe. Már eléte az elektromos elemeket, aminek kávetkezében márges klárgáz fejlődik, ezenfelül pedig a hajás egészes teste villanyárammal telétodik, ágyhogy a folyamatosan rázás áramok miatt kánszenvedés a vason állni a levegő mind jobban ásszepráselodik, s az emberek arcán a finom hajszálerek sorra megpattannak; nincs már egyetlen ember sem, akinek orrán, száján, de még a szeméből is ne folya a vé. Csak egy lehetősé van, ami talán még segé. A hajásnak meg kell állnia a hullás tájnk (a kálsq, kánnnyen eltávóláthatás fenáksálytá), amely egyábkáont azt a célt szolgálja, hogy a naszáj d száksáog esetén hirtelen v-z alá merálhessen. Igaz, hogy ha ezt a hullás tájnkátt leejtik a hajás testé, s ez a manóver sikerül, akkor tábbé nem merálhettek v-z alá, még akkor sem, ha kárvályáttá k ezer ellenságes ágyá torka gránátvihart okájd feléjék. De mindegy, bármilyen sors is jobb, mint itt lent, tehetetlenül megfulladni! A vezényszára a hullás tájnk csakugyan leválik a hajásról, azután náhány percnyi izgatott figyelés, majd odafenn a parancsnoki torony kerek ávegén egyszerre halványan derengeni kezd a viláossáig

Megmenekültá nk! Az U 10 az átalakított parancsnoki toronnyal

Segétsáogre kifutott a PM2 Ornaszáj, majd egy torpedásnaszáj. Sikertelen vontatási ká-sálet után a hajás elmerá 25-én a Herkules mentőhajás kiemelte a tengeralattjárás és Trieszte vontatta. A munkálatokat a Csepel rombolás és ká Ornaszáj biztosította. Az U10 ájjááopá-tását megkezdték, de a háború végéig nem tudták befejezni.

Á

Az U 11 tengeralattjárás hadmóveletei a háború alatt:

1915. június 4-én állították szolgálatba az U 11 tengeralattjárás testvérhajásával az U 10-el együtt. Ekkor még n legénység szolgált rajta. Nagy nappal kásqbb indul első Qrjáratára Velence partjai é, ahol 10-én elslylyesztet olasz Medusa tengeralattjárás.

Június 18-án kerált véglegesén a császári és királyi haditengerészet tulajdonába. Első parancsnoka Ludwig Eberhardt sorhajás hadnagy volt.

Szeptember 20-án a Cattarás-ábbé hajás zott. Tábbnyire Albánia vizei elött Qrkádtátt az év végéig az U4, U11, U16 tengeralattjárásokkal együtt. November 8-án megtorpedás zott egy Tripoli osztályú rombolás, a hajás azonban nem slylyedt el. Hazafelé menet a Cattarás-ábbében ásszeátkázott a Dalmat gázással és a merálsi kormány megáorá. A javátások elvégzése miatt dokkba állt, ahonnan november 19-én távozott. December 4-én á peris kapott.

1916 január 8-án naszáj majdnem megtorpedás zta az U 14 tengeralattjárás a Mati. folyás torkolatánál. 21-én Qrjáratára során feltartás ztatta és a Cattarás-ábbé ká-sáte az olasz Palasciano kárházháj ellenQrás cálláá.

Augusztus 29-én felszáni egyságekkel kázás akcióban vett részt. A Sankt Georg és a Kaiser Karl páncélos cirká Wildfang, Turul, Warasdiener rombolásokkal és a 83F, 85F, 87F 88F torpedásnaszájokkal kátteláket alkotva kifutottak az olasz partok é. Kálsá kátteláketben a Novara, Helgoland gyorscirkályákkal és a Balaton, Csepel rombolásokkal együtt működve flotta tántetést rendeztek. Cálljuk az volt hogy a kifejlőd harcban az ellenságet a lesben állá U4, U11, U15 U 16, U17 tengeralattjárás elá csalja. Az ellensáog azonban nem jelent meg.

Ás parancsnokot helyeztek rá, Johann Krsnjavi sorhajás hadnagy személyében.

December 31-én elhagyta káttQjé és az olasz partok felé indult Qrjáratra, amelyre január 5-én tárt vissza.

1917. február 5-én áabb Qrjáratra indult, majd 9-én szintén. Február 21-én ájra kihájás zott tájmaszpontjáról. 27-én U11 tengeralattjárás egy rombolással harcolt. A rombolás bombái mehibásodást okoztak a tengeralattjárásn, ezét haza tárt.

Március kázzepén Páába irányították át, ahol április elegéig dokkban állt. Ezután kálsábbé ká-sáleteket az U11-en, majd a háború végéig iskolahajás kánt ázemelt. Állomás helye hol Páában, hol Brioniban, hol pedig Fiumában volt.

Az U 15 tengeralattjáró hadmqueletei a háború alatt:

1915, október 6-án Állát-tóti szolgálatba az U 15 tengeralattjáró az U 16. Az az U17 tengeralattjárókkal egyet.

November elejétől december végéig Albánia elött Qrkádtt az U 4, U11 Az az U 16 tengeralattjárókkal egyet. December 18-án felrobbantotta az Erzen trabakelt, három nappal később pedig a Figlio Prelogiona vitorlást. Práratáró 28-án Árkezett vissza a cattaró tengeralattjáró támaszpontra.

Következében elQszár január 9-én indult bevétre. Ebben a hánapban is Albánia elött Qrkádtt. 24-én sikertelenül támadott meg egy romboló. Február 11-én Antivariban Ájszakázott. 26-án ismét Albánia elött házáztott. Később nappal később találkozott az U6 tengeralattjáróval. Duzaró elött, miközben akkumulátorait táltáttte egy ellenséges tengeralattjáró támad ká-sárelt meg ellene támadást. Nögy nap később Árkezett vissza Állomáshely.

Márciusban ismét Albánia elött cirkált. Május 14-én Ájabb Átra indult. Másnap periskópja mehibódott, de kijavátóti. 17-én megtorpedázta az olasz Stura gZást. Másnap horgonyt vetett kátQjÁben.

Június 21-én az Otrantó szorosba indult. 23-án sikeresen ellyesztette az olasz Citta di Messina segédcirkáló Ás a francia Fourche romboló, amelyik a ká-sáretet láltta el. Cattaróba másnap este Árkezett meg.

Október 26-án ellyesztett egy gZást.

16 tengeralattjáró tártÁnete a háború alatt

Az U 16 tengeralattjáró 1915 október 6-án Állát-tóti szolgálatba a U15, Az az U17 tengeralattjárókkal egyet. November elejétől az Áv végéig folyamatosan Albánia elött Qrkádtt az U4, U11, U15, tengeralattjárókkal egyet. Első parancsnoka lovag Orest von Zopa sorháshadnagy volt.

November 20-án ellenQrízte, majd Átjára engedte a Fiore Albania vitorlás gZást. November 23-án felrobbantotta az olasz Unione motorost, majd egy gZást kávetve behatolt San Giovanni di Medua kátQjÁbe, Az később gZástre indát-torpedát, melyek azonban mehibódottak, Az a tengerfenékre slyedtek. A naszáj kifelött tartott a kátQbQl, amiké iszapba fárádott az orra. Innen csak kis idő máva sikerült kiszabadtani, ekkor a lendlétt a fesznre emelkedett. A parti tegek lÁvÁst adtak le rá, de nem sikerült eltalálniuk.

December 3-án ismét Albánia elött Qrkádték, de a párgettyqs tájoló hibája miatt vissza tárték a bázisukra. Másnap ismét Átnak indult. 5-én ellenQrízÁk a Xephanie vitorlást, december 7-én elfogta a Fiore Albaniat Az Cattaróba vont.

Az 1916 március 8-átá U16 tengeralattjáró Albánia partjai elött cirkált. Javátása után július 15-én indult Ájabb Qrjáratra, de motorjai nem mQkádték mebbá-zhatán, Ágy hamarosan Ájra visszatárt. Augusztus, 1-én indult prába járatra, majd 13-én bevétre az Otrantó-szorosba. Itt megtámadott egy francia romboló, de támadása nem sikerült. Práratáró 19-én tárt vissza a támaszpontjára. Augusztus 28-án induli Ájabb Átra. Ez Áttal a Laghi-fok Brindisi vonal Qrkádtt. A rossz időjárás Az a tájoló mehibódása miatt visszafordult. Augusztus 11-én a TURUL romboló ká-sáretÁben Árkezett meg bázisjára, este a hibák javátása után Ájra kifutott. Erről az Átjára máj nem tárt vissza. október 17-én megtámadta Az ellyesztette az olasz NEMBO romboló, amely utolsá bombáival a tengeralattjáró slyeszti el. U 17 tengeralattjáró tártÁnete a háború alatt

1915, október 6-án Állát-tóti szolgálatba az U 16 tengeralattjáró az U 15 Az az U 16 tengeralattjárókkal egyet. Október 25-én Velence partjai elött Qrjáratozott. December 9-étől parancsnoka Zdenko Hude ek sorháskapitány volt a parancsnoka. December 30-átá bázisa Cattaró-Ább lett.

1916, január 1-én slyesztette el az első házájt, egy vitorlást. Közben egy ellenséges romboló támadta meg, amely elött sikerült elmenekélnie. Január Az február hánapokban a szerb hadsereg evakuálása alatt az albán partok kázelÁben Qrkádtt. Tábbszár ká-sárelt meg támadást, de mindannyiszor sikertelenül.

Február 23-án Duzaró elött járt, ahol sikertelenül támadott egy gZást. Dötután három INDOMITO tápusó romboló prábáltta meg ellyeszteni. Ástja során tájolója elromlott ezárt haza tárt.

Március 14-ig javátáshelyben volt, ahol tájolóját kicseráltÁk egy korszerqbbre. Másnap, első Átja alkalmával lÁgítámadás Árte.

Április 5-én az U 17 tengeralattjáró az olasz partok elött Qrjáratozott. Belefutott egy háá kátelÁkbe, de támadást nem sikerült végrehajtania, mivel felfedezÁk Az a ká-sáQ torpedánaszádok megtámadták. Később nappal később indult támaszpontjára, ahol egy hátre szárazdokkba Állát-tóti.

A javátások után május 22-én indult Ájabb Átra, a Ján-tengerre. Június 10 Az 14-e káztárt az Otrantó-szorosban cirkált. Itt az olasz Orfeo torpedánaszáddal kátszer is harci ÁrintkezÁsbe került. Haza tártve alapos vizsgálatoknak

vetették alá.

Következően a július 7-én futott ki. Másnap a Novara körjárását fedezte, majd az Otrantói szorosban Orkádok 10-én kelt INDOMITO-tápusó rombolással találkozott, melyek közül az IMPETUOSO-t sikerült elsüllyesztenie.

Irodalom:

- Bak József et al: Hadihajók; Zrúny kiadás 1984.
- Csonkarti Károly: A ZENTA körjárásával kezdődött; Másra kiadás 1986.
- Csonkarti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerésze; Kossuth kiadás 2001.
- Csonkarti Károly: Császári és királyi hadihajók; Hajja & Fiai kiadás 2002.
- Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat
- Sárhídi Gyula: Tengerék szőrke farkasai Petit Real Könyvkiadás, 2001
- <http://www.hszk.bme.hu>
- <http://www.sweb.cz\Feldpost>
- <http://www.kriegsmarine.at>
- <http://www.kuk-kriegsmarine.at>
- <http://www.stile.conventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy>
- <http://www.naval-history.net>
- <http://www.neuhaus-electronics.at>
- <http://www.hera.mni.fh-giessen.de>
- <http://www.kriegsmarine.at>

Â

Â